

ESKOLAKO AGENDA 2030: UDALERRIKO ERALDAKETA SOZIALA BULTZATZEN IKASGELETATIK

Posted on 22/01/2024 by Naider

la hamarkada bat igaro da Nazio Batuen esparruan Garapen Iraunkorreko Helburuak ([GJH](#)) onartu zirenetik. Horiek milurtekoaren helburuak ordezkatzera zetozen, eta 2015etik gaur arte 17 koloretako gama batekin bustiz joan dira, bat helburuko, eskala administratibo guztiak.

Udal mailan esparru berri bat sartzeak agenda tematiko batetik **igarotzea ekarri zuen** (Tokiko Agenda 21), ingurumenean ardaztua, gizon eta emakumeen arteko **berdintasunaz hitz egiten hastera**, gosearekin, berrikuntzarekin, **hezkuntzarekin** eta **osasunarekin** eta **ongizatearekin** amaitzera.

Ingurumen-agenda **zeharkako agenda** bihurtu zen, eta gizarte- eta ekonomia-gaiak ingurumen-gaiei gehitzen zitzaizkien, iraunkortasunaren hiru hankak modu holistikoan hartuz.

Hezkuntzaren arloan, Eskola Agenda 21, **ingurumen-hezkuntzako tresna** nagusia euskal hezkuntzaren testuinguruan, eta hezkuntza formalaren esparruan, Eskolako 2030 Agenda izenekoak ere ordezkatu ditu.

Ikastetxeek beren zentroak etengabe hobetzeko lanean jarraitzen dute, ingurumen-begirada horri eutsiz. Zikloen arabera antolatzen dira oraindik ere lantaldeetan, eta ikasturte eta klase bakoitzeko arduradunak dituzte. Horiek beren gain hartzen dute ikastetxean gainerako ikaskideentzako ingurumen-jarduerak dinamizatzeko ardura. Zenbait ikastetxetan, halaber, ikasleen eta irakasleen ohiturak iraunkorrak izateko arduradunak daude.

Ikastetxe bakoitzaren berezko dinamikatik harago, non ikasleek erantzukizunak hartzen dituzten eta kezkak bideratzeko gai diren, eta, aldi berean, ingurumen-kontzientzia sortzen eta transmititzen duten, udalek sustatutako beste dinamika batzuk daude.

Tokiko gobernuek jarduerak finantzatzen dituzte eta gaikako diagnostikoak egitea **sustatzen** dute udalerrian, hori guztia Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak bultzatutako **metodologia-esparruaren** barruan.

2030erako Eskolako Agendak eta 2030erako Tokiko Agendak sartzean, **metodologia-aldaketa bat egin da**. Aldaketa horretan, udalerriko ikastetxe guztiek batera lantzen duten **gaia GJH batekin** lotuta dago, eta lehen aldiz izan daiteke gizarte-eremu batekoa, espazio horietan jorratzen ziren ingurumen-gaietatik kanpo. Funtsezko beste aldaketa bat prozesuaren **bi urteko** aldizkakotasuna

da. Bi urtez eutsi zaio gaiari, eta lehen ikasturtean diagnostiko bat eta bigarren urtean jarduketa bat egiteko aukera ematen du.

Hezkuntza mailan, non 2030 Eskola Agendetako garrantzitsuena dagoen, GJHen esparru orokorraz, eskualde mailan ezartzen den urteko edo bi urteko metodologiaz edo urtero aukeratzen den tokiko aplikazioko gaiaz haratago doa. Azpimarratzekoa da **ikasleak** prozesu osoan duten **zentraltasuna**.

Garrantzitsua da, edozein partaidetza-prozesutan bezala, bermatzea subjektua **prozesu osoaren zati aktiboa dela**, eta erabakiak eta proposamenak elkarlanean eta adostuta hartzen direla ([haurrek parte hartzeko jardunbide egokiak](#)).

Premisa hori bermatzen bada, prozesuan zehar ikasleak lankidetzan antolatu, proposatu eta erabakitzen dute hori dela beren ikastetxeetan hobetu behar dena. Modu errealistan aztertzen dituzte zer gaitasun dituzten eta zer gaitasun dituzten ikastetxeak hobekuntzak ezartzeko.

Premisa horrekin berarekin, Roger Hartek eskailera bat sortu zuen, bere izena hartzen duena. Eskailera horretan, infantziek eta zehaztasunek egiten diren jardueretan duten parte-hartze maila neur daiteke. Eskala hori manipulaziotik (ikasleek ez dakite eta ez dut ulertzen zer parte hartzen duten) neskatoek hasitako ekimenei dagokien zortzigarren mailaraino doa, non erabakiak prozesuan laguntzen dieten helduekin elkarlanean hartzen diren.

Orain arte, birziklatzeko paperontziak edo bridak eskatzen ziren ur-banagailuetan, edo zentroko argiak LEDera aldatzen ziren. Hemendik aurrera, beste gai batzuk ere jorratuko dituzte, hala nola osasun mentala, elikadura osasungarria edo bizitza aktiboa.

Gainera, diagnosiak eta hobekuntza-eskaerak ez dira beren ikastetxeetara mugatzen. Udalerriko beste eskola batzuekin lankidetzan, udalerriaren egoera aztertzen dute aukeratutako gaiari dagokionez, eta hobekuntza-ekintzak gauzatzeko jarduketa-plan bat eraikitzen dute.

Ikastetxearentzat zein udalerriarentzat identifikatutako beharrak udal-gobernuko organoari helarazten zaizkio. Batzorde horrek horietako batzuei erantzuteko konpromisoa hartzen du.

Horrela, ikasgeletatik udalerria hobetzen laguntzen da, prozesu osoan zehar. Ikasleek, etorkizuneko herritarrek, inguratzen duen **errealitatearen ikuspegi kritikoa** hartzen dute, eta esku hartzeko

gaitasunen barruan **alternatibak eta irtenbideak proposa ditzakete**.

Gainera, erabakiak hartzerakoan **parte hartzeko ohiturak** hartzen ditu, eta, horrela, eremu pribatuetan nahiz administrazio publikoei begira kontzienteagoa eta parte-hartze eskatzaileagoa izango den herritar batengan eraikitzen da.

Horrekin guztiarekin, ikasleek pertsonen eta erakundeen arteko **lankidetza-praktikak** ere indartzen dituzte. Horrek interakzio sozialerako gaitasun hobeak eskatzen ditu, non elkarrizketa eta ideien adostasuna erabakiak hartzeko erdigunean jartzen diren.

Horrela, ikastetxeetan, Eskolako 2030 Agendaren esparrutik haratago, lan bikoitza egiten da.

Alde batetik, epe ertain batean, **herritar** kritikoak, ahaldunduak eta akordiorako trebeak izango dira, gizartea hobetzeko proiektu komunak bultzatzeko gai izango direnak, eta, aldi berean, gardentasuna eta parte-hartzea eskatuko dutenak erabaki publikoak hartzerakoan. Eta, bestetik, udalerrriak ekarpen baliotsua jasotzen du bere herritarren **haur eta nerabeen ikuspegitik**, hainbat gizarte- eta ingurumen-gai hobetzeko.

